

En el seu retorn al documental, amb 'Ignasi M.', el director Ventura Pons posa el focus en Ignasi Millet, individu homosexual, seropositiu i arruïnat que afronta els embats de la vida amb un imbatible optimisme.

Ignasi M. és la vint-i-cinquena pel·lícula en la trajectòria de Ventura Pons. I el seu tercer documental, després de la ja llunyana *Ocaña, retrato intermitente* (1978) i *El Gran Gato* (2002). Per a Ignasi Millet, museòleg de professió, el documental suposa el seu debut en el cinema i un admirable despullament emocional on parla del tractament contra el VIH i els efectes secundaris, els problemes familiars (son pare intentà suïcidar-se i un fill es converteix a l'evangelisme), la militància homosexual i independentista o la fallida del negoci, amb els bancs perseguint-lo i els jutjats amenaçant-lo amb l'embargament. Una existència complicada afrontada amb un positivisme colpidor. EL TEMPS els reuní a tots dos, director i protagonista, a la productora de Ventura Pons, al carrer de Casp de Barcelona.

—He llegit una reflexió de Ventura Pons en el sentit que la realitat proveeix arguments que la ficció no pot superar. Com sorgeix el projecte?

—VENTURA PONS: Fa 28 anys que ens coneixem i que tenim una colla d'amics als quals no hem explicat res del projecte fins que l'hem acabat. Perquè ningú pogués condicionar res. Els amics són els amics, però la feina és la feina. I volia acostar-me a la figura d'aquest home, tan polièdric, que té tantes coses que m'interessaven i m'emocionen. Tenia ganes de comunicar-les al públic. Com en tota pel·lícula, t'enamores del text, que pot ser inventat, una adaptació d'una obra de teatre o d'una novel·la o coses que veus pel carrer. I en el cas de l'Ignasi, l'any passat, pel mes de febrer, estava veient

“La història d'Ignasi, contada en ficció, no se la creuria ningú”

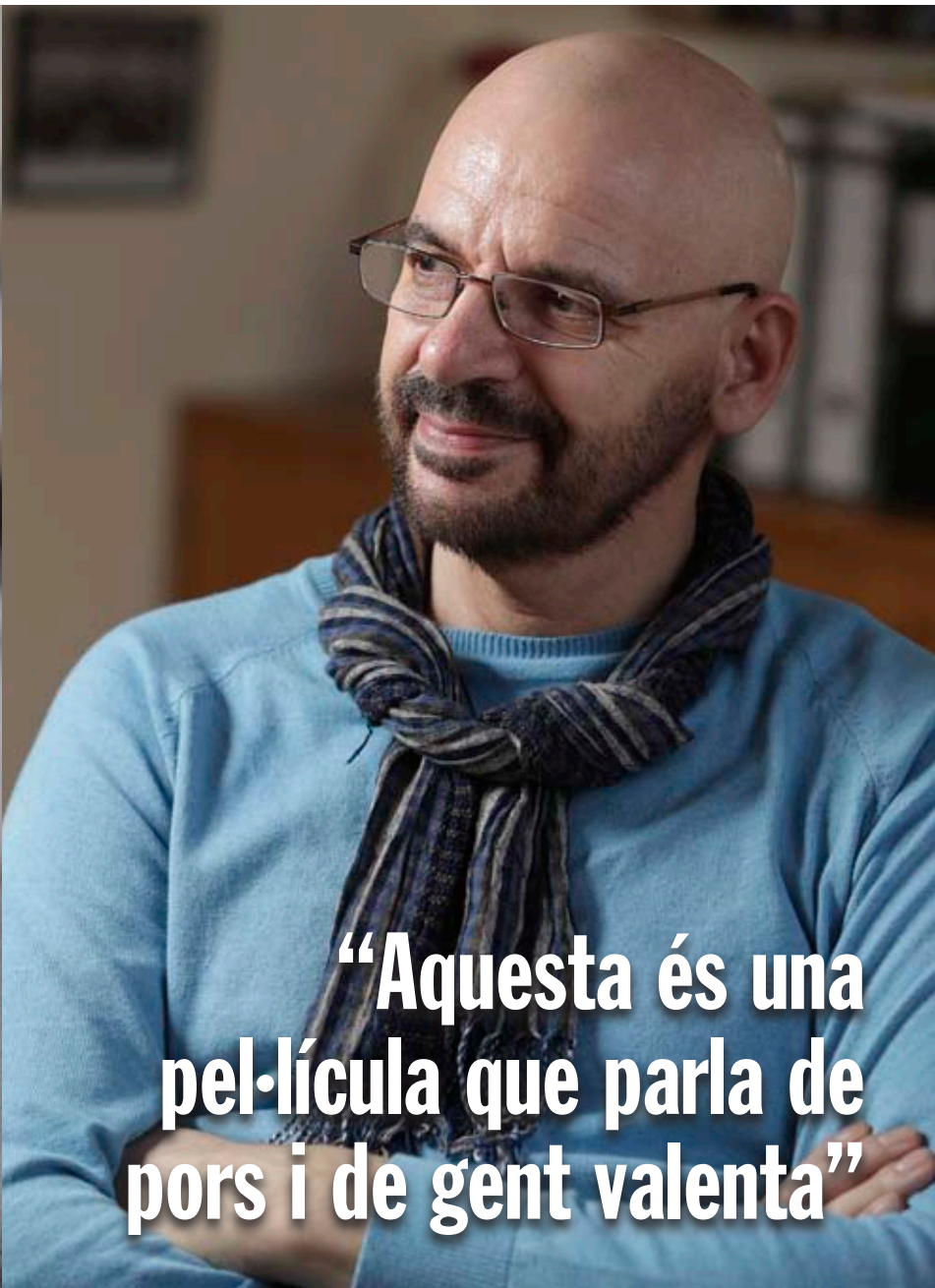
una pel·lícula d'eixelebrats americans on presentaven un personatge en crisi. Llavors, vaig pensar: I per què no fer una cosa sobre l'Ignasi? Llavors li vaig trucar, anàrem a dinar, l'hi vaig proposar i va dir que sí de seguida...

—IGNASI MILLET: Quan Ventura et diu de quedar per dinar penses: què deu passar? Però el que menys t'esperes és que et digui que vol fer una pel·lícula sobre la teva vida, penses que s'ha begut l'enteniment. Però vaig veure que la cosa era seriosa i em va pujar l'adrenalina: hòstia, que fort, perquè és Ventura Pons, un senyor que coneix tothom. Ell em va dir

que volia fer una pel·lícula per explicar el que m'estava passant perquè això podia fer bé a molta gent. I crec que és el que està passant...

—La història de com una situació de crisi es pot afrontar amb bon ànim, amb esperit positiu...

—I. MILLET: A veure, no només és una crisi, és una crisi total: tancament de l'empresa, intent de suïcidi del pare, el fill evangelista que arriba i diu: “Esteu matant l'avi!”, perquè li estaven donant l'extremunció. I després rebla: “He vingut a aquesta família per salvar-vos!”. Em faltava això: estava amb una

“Aquesta és una pel·lícula que parla de pors i de gent valenta”

depressió, les defenses m’havien baixat, vaig agafar un herpes, els bancs em buscaven... I és clar, arriba un moment que estàs ben fotut, toques fons i penses: què cal fer? Doncs al mal temps, bona cara. Hi ha gent que em diu: “Que no plora mai, vostè?”. Doncs clar que ploro, com tothom! El que passa és que no és pas la fórmula per sortir. El gran forat és el tancament professional, perquè perds un referent que t’ha costat molt aconseguir per una història d’uns bancs, per alguna cosa que nosaltres podíem haver fet malament, o com diu Ventura, per no creure’s el final de les vaques grasses...

Era una empresa que portava amb molta il·lusió. I que se’n vagi a terra això, és un colp mot dur.

—V. PONS: Nosaltres sortim amb els amics, fem calçotades, sempre culturals, perquè abans Ignasi ens ha de portar a un monestir, un castell, una catedral... I ell sempre és l’alegria de les trobades. Però és clar, els últims anys pensava en tot el que li estava passant. Si faig un retrat sobre l’Ignasi fa deu anys és una altra cosa...

—I. MILLET: Adobat tot això amb el fet de ser homosexual i seropositiu, la meva ex-dona lesbiana...

—Tothom coneix gent seropositiva, però no amb la biografia d’Ignasi M.

—I. MILLET: El tema no és conèixer gent seropositiva, que n’hi ha moltíssima, sinó parlar del teu seropositivisme amb llibertat. Aquesta és la diferència.

—V. PONS: Aquesta era la base de tot. Després d’aquell dia del dinar trac una gravadora i començo a parlar amb l’Ignasi. Gravo coses que després transcriu. I en transcriure, ja vaig veure quina estructura podia tenir la pel·lícula. Perquè rodar es pot rodar molt, i en digital imagina’t, però has de tenir clar d’on vénis i on vas, en quin moment treus cada fragment, perquè això tingui un interès per a l’espectador i vagi descobrint coses i tu vagis explicant cadascuna de les coses que li passen, que són molt grans: el desig de la paternitat, la línia creativa, la relació amb la família, la història de la dona, la història dels fills, la feina... Tot això són elements molt grans, però el cinema és capacitat de síntesi. De seguida vaig trobar la idea i al cap de quinze dies ja rodàvem. Aquesta és una pel·lícula una mica de trinxera, *low-cost*, que vaig pagar de la meva butxaca. Em sento molt orgullós de poder donar feina a set persones en aquest moment. Hem de tirar endavant i ens hem d’espavilar amb el que tenim. I estic molt content de fer-la. Si mires la història, molts directors de cinema han treballat el documentalisme: Luis Buñuel, Martin Scorsese, Louis Malle... Tot i ser gent que el que més ens agrada d’ells és la ficció. Però hi ha moments que mires el teu voltant i dius, això és fantàstic, t’enamores d’un personatge o d’una història. Llavors és qüestió de passar-lo pel teu sedàs per fer-lo teu. Per això no volíem dir-ho a ningú.

—I. MILLET: És veritat que això ens va venir bé, perquè mentre no tens aquest grup de consulta no tens interferències. A nivell creatiu això és molt important. Però del que estic més content, personalment, és del resultat de la pel·lícula. Coneixia Ventura Pons com a amic, però no dirigint-me, que ja és difícil, perquè sóc una mica dispers [rialles]. La primera escena, que és la presa de les pastilles [diu en referència al moment en què es mostra el tractament contra el VIH i la medicació contra efectes secundaris com ara la impotència] jo estava molt nerviós, perquè no sóc actor. Estava encarcerat i Ventura em va dir: “Prou, pensa que això és com una comèdia del

JORDI PLAY

En primer terme, Ventura Pons, el director veterà, i darrere seu el debutant en el cinema, Ignasi Millet, amb una pel·lícula en clau positiva.

Woody Allen, sigues tu mateix i punt”. I a partir d’aquí repetirem ben poques escenes, quasi em vaig oblidar que hi havia una càmera al davant.

—V. PONS: Li donarem molt bon rotllo a la situació. Tinc molta experiència i molt d’ofici, però la gran sort és aquesta capacitat d’empatia que té ell amb la seva gent, perquè no és únicament una pel·lícula sobre l’Ignasi, també és una pel·lícula sobre els seus.

—Parlàveu de no tenir interferències dels amics, però hi ha la família.

—V. PONS: Això és una altra cosa.

—I. MILLET: No volíem fer una pel·lícula amb un clixé marcadament gai, no és l’objectiu principal, tot i que hi ha una referència final amb el circuit, els banyadors i el *sex-shop*. Fugíem de la *loca*, la *locaza* i la *musculoca* [més rialles], volíem mostrar la vida. Es pot ser alegre, divertit i ser seriós. Ventura deia: “Jo no sé què en sortirà, i si no, ens ho passarem molt bé”. Clar i català. Em va agradar això, però la veritat és que el producte final... Home, portem quasi vint-i-cinc festivals on hem anat convidats...

—V. PONS: Ara han entrat tres més.

—I. MILLET: Això vol dir que la pel·lícula parla un llenguatge universal: la gent riu quan ha de riure, plora quan ha de plorar, s’emociona quan s’ha d’emocionar... I la fa seva. Per què? Perquè en el fons parla de coses que, tangencialment, per dalt o per baix, més d’una família s’hi troba. És impossible que no coneguis gent afectada per la crisi, o una persona seropositiva, o algú que acaba de sortir de l’armari i fa patir els fills...

—Però tot plegat?

—I. MILLET: Per això es fa la pel·lícula. La gràcia està a amanir-ho amb aquest sentit de l’humor que tinc i que em surt de forma natural.

—V. PONS: És que ets brutal, ets molt ràpid.

—I. MILLET: No hi havia res preparat. Ventura marca i, a partir d’aquí, les coses flueixen.

—V. PONS: Per exemple, la seqüència de la tomba del rei Pere, té quasi una hora de gent parlant i vaig aprofitar quatre minuts i mig. Perquè, és clar, estem fent una pel·lícula, no un debat entre historiadors. Però és important per explicar el personatge.

—I. MILLET: I després, és una pel·lícula que parla de pors, de gent valenta. Per exemple, la meva mare, que amb 84 anys surt a les grans pantalles i diu “El meu matrimoni ha estat un fiasco”. S’ha de ser molt valenta. Jo no faltó al respecte als meus pares amb això: ningú naixem amb el manual de ser pares.

—V. PONS: Però ho ets.

—I. MILLET: Ho sóc. El més maco és que hi ha hagut gent que s’ha acostat i m’ha dit: tinc dues filles, sóc heterosexual i no aconsegueixo parlar amb elles com tu parles amb els teus fills. Hi ha moltes pors i molts tabús. Al tros del *sex-shop* parlem de l’actiu i el passiu, però hi ha gent a qui li fa nosa entrar-hi.

—V. PONS: Ens haguérem d’esperar per rodar al *sex-shop* perquè hi havia dins un matrimoni com molt burgès, molt convencional... Jo, que mai entro en aquells llocs, vaig al·lucinar cogombres. Vaig pensar: això és fortíssim. La realitat sol ser més forta que la ficció. La mateixa història de l’Ignasi, contada en ficció, no se la creurien.

—Això mateix volia preguntar. Fins i tot amb un director com vos, que es-

“No volíem fer una pel·lícula amb un clixé marcadament gai. Fugíem de la loca i la locaza”

tireu dels personatges per posar-los en situacions extremes, no sé si acabaria de funcionar Ignasi M. com a ficció.

—I. MILLET: Al festival de Toronto, en acabar la projecció, ens preguntaren quant del que havien vist era ficció. Però és cent per cent Ignasi autèntic, perquè no sóc pas diferent. Suposo que la gran cosa de la pel·lícula és que la gent s’hi troba un personatge autèntic. Hi ha molta gent que m’escrivi al Facebook...

—V. PONS: La interrelació és brutal.

—I. MILLET: ...“Tio, que valent!”. Avui m’ha escrit un noi que feia tres anys que havia parlat amb mi al Grindr [*aplicació de mòbil per a contactes homosexuals*]. I vam foliar?, li vaig preguntar. No, em va contestar. Doncs ara foliaré perquè m’has caigut de puta mare [*riures*]. Doncs mira... Aquestes coses s’han de mirar amb molta normalitat. I no deixa de tenir la pel·lícula un punt de militància pura: ens foten retallades, la sanitat ens costa un colló, compte, no juguem amb les medicines... Té també el toc marcat d’independentisme, quan penjo la senyera amb un argentí i dic que fa 300 anys que ens foten els espanyols, perquè és la veritat. Jo sóc independentista. Tolerant, i tot el que vulguis, però ja n’hi ha prou. Qui ens ha muntat aquesta crisi? Home, el món financer. La gent pregunta: aquelles cartes del banc eren *attrezzo*? [*en referència a un moment de la pel·lícula on llança a la paperera una sèrie d’amenaçadores missives bancàries*] No, eren reals, perquè jo no les podia obrir, estava amb la depressió i rep un embargament del jutjat per 20.000 euros. Si és que no puc! Llavors les agafo i les foto allà... Aquell cop de falç de defensors de la terra em surt de l’ànima.

—Quan veus l’escena no saps si pensar que és una cosa espontània, que t’estan gravant i t’oblides de la càmera o...

—V. PONS: Ignasi m’ho va proposar i, aleshores, vaig posar la càmera on s’havia de posar. Sembla que estava una mi-

ca forçat, perquè a la pel·lícula procuro desaparèixer, que no es noti que hi ha la càmera ni res i que tot flueixi. Però aquell pla amb la càmera a terra i la paperera és perquè volia que es veiessin les bambes amb les quatre barres independentistes sobre allò altre de les cartes. També hi ha l’escena amb l’ajudant argentí, fent pujar la senyera, que és una mena d’homenatge a Súmate, la plataforma d’espanyolistes independentistes.

—I. MILLET: Els catalans som gent pacífica fins que arriba un moment que ja en tenim prou. I com que això és una cosa que estem vivint al país, és normal que surti. Els de *La Razón* preguntaven: “¿Por qué este marcado tono independentista?”. Escolti, de marcat, res, tan humana com és la pel·lícula...

—V. PONS: Que vinguin, mirin el carer i escoltin.

—I. MILLET: També és una pel·lícula oportuna pel retrocés de drets que estem vivint: seropositius, avortament, matrimoni gai, les manifestacions a París, a Rússia ni hi vagis...

—V. PONS: Aquesta pel·lícula anirà als països que encara són molt homòfobs per ajudar la gent. Tu ensenyas l’Ignasi al Paraguai, a Panamà o Sant Petersburg i pot fer-hi molt de bé. Pot fer molt de bé aquí, però imagina’t en aquells llocs.

—I. MILLET: I aquí també, perquè, per exemple m’he trobat amb nois que et diuen que són seropositius i no poden dir-ho a casa perquè quan van dir que eren homosexuals ja els van fer fora... Si una pel·lícula com aquesta pot ser útil, benvinguda sigui.

—Volia destacar dos moments: quan parleu amb Jusèp Boya, cap del servei de museus de la Generalitat, perquè ressalta la vostra vàlua professional. I després, m’agrada molt la conversa amb el fill gran, quan diu que la seva existència és quasi un miracle. És bonic.

—I. MILLET: És bonic, però mira com ve. Ell diu: “Al meu divuitè aniversari em dius que ets homosexual —que ja ho sabia, perquè per casa corrien homes— i a més em dius que ets seropositiu”. Quin regal, quina porqueria, li dic. “Quina porqueria per què?”, respon. I llavors diu la frase: la possibilitat que té un fill de sortir d’un pare gai i d’una mare en cadira de rodes és més aviat baixa. És la seva manera optimista de veure la vida: mira el got mig ple, no el miris mig buit.

“Els catalans som gent pacífica fins que arriba un moment que ja en tenim prou”

—V. PONS: Li estàvem dient a la gent que no sols funcionen les famílies dins d’un ordre establert judeocristià.

—Sobta l’evolució del vostre fill petit cap a l’evangelisme i la religió.

—I. MILLET: El meu fill petit se’n va a Londres, estudia fotografia, és un molt bon fotògraf, li pengen obra a la National Portrait Gallery, als diaris surt com una de les cinquanta promeses de la fotografia de denúncia social... És una persona compromesa amb els seus projectes. Però també s’han donat una sèrie de circumstàncies particulars, de fracassos amb les seves nòvies, cau en un buit... Afortunadament, crec que li està baixant una mica la febrada...

—V. PONS: Però s’ho creia molt!

—I. MILLET: Ell va dir: “Jo sortiré a la pel·lícula si puc dir la veritat”. Home, és clar, no caldria sinó. L’últim dia, a la presentació a Estocolm, va baixar (està estudiant a 400 quilòmetres al nord) i va dir coses molt maques de la pel·lícula. Crec que si no deixarà de ser evangelista, com a mínim ho posarà al seu lloc.

—L’espectador pot quedar desparat perquè al final de la pel·lícula tots els fronts continuen oberts.

—V. PONS: La pel·lícula acaba amb una frase: “La gent viu amb moltes pors, però hi ha moltes maneres d’evadir-nos-en”. És una pel·lícula contra la por.

—I. MILLET: La pel·lícula és un *soufflé*: puja, vius el moment d’adrenalina dalt... És un tall de vida. Els problemes continuen sent iguals i t’has d’obrir camí. El que és veritat és que la pel·lícula està funcionant bé a tot arreu i et permet viatjar en un moment on pensaves que no viatjaries, i generant una sèrie de sinèrgies. Però embargat i a l’atur, estic igual. El drama hi és, la malaltia, el cost dels medicaments... Però em nego a arraconar-me i no fer res. Encara sóc jove.

Xavier Aliaga